

NEMZETI VÍZIKÖZMŰ- KÖZSZOLGÁLTATÁSI STRATÉGIA 2021-2027

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉSE

KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ

MEGBÍZÓ:

**Innovációs és Technológiai
Minisztérium**

MEGBÍZOTT:

TRENECON TANÁCSADÓ ÉS TERVEZŐ KFT.

2021. ÁPRILIS 17.

Közérthető összefoglaló

A közüzemi vízszolgáltatás érték, amelynek nincs alternatívája, és a minőségi vízszolgáltatás hosszú távú fenntartása érdekében az állam biztosítja a vízbázisok védelmét, az infrastruktúra műszaki-technológiai állapotának fenntartását, a hálózat karbantartását és szükséges rekonstrukcióját.

Mindezek keretében született meg a szektor és a szakma által már régóta várt víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény, amely lehetőséget biztosított a méretgazdaságosság elve és a megfelelő technikai feltételek mentén történő integrációhoz. Az elmúlt évtizedben tapasztalt jelentős állami víziközmű rendszer fejlesztések hatására az ivóvíz ellátás közel teljeskörűvé vált, a szennyvízberuházások következtében a közműolló kezelhető szintre csökkent. A víziközmű eszközök cseréjére, felújítására új támogatási eszközök kerültek meghirdetésre.

Figyelemmel a víziközmű-szolgáltatáshoz kapcsolódó feladatok közszolgáltatás jellegére, az állam mindent megtesz annak érdekében, hogy a lakosság számára biztosított víziközmű-szolgáltatás színvonala folyamatosan, a lakosság számára is érezhető módon emelkedjen.

A Nemzeti Víziközmű-közszolgáltatási Stratégia (továbbiakban: Stratégia) intézkedései a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvényben meghatározott víziközmű-szolgáltatási területekre, mint beavatkozási területekre vonatkozóan kerültek kidolgozásra:

- közműves ivóvízellátás (beleértve az ivóvíztermelést, az ehhez kapcsolódó ivóvízbázis-védelmet, az ivóvízkezelést, -tárolást, -szállítást és -elosztást, felhasználási helyekre történő eljuttatást, mindezekhez kapcsolódóan a tűzvíz biztosítását),
- közműves szennyvízelvezetés (egyesített rendszer esetén a csapadékvíz-elvezetést is ideértve) a szennyvíz felhasználási helyekről történő összegyűjtését, elvezetését, tisztítását, a keletkező szennyvíziszap kezelését és a tisztított szennyvíz hasznosítását, elhelyezését.

A hatások jellege alapján a fenti három beavatkozási terület (szennyvízelvezetés és -tisztítás, ivóvíz-szolgáltatás, egyesített csapadékvíz elvezetés) kiegészítésre került a „víziközműszolgáltatás hatékonyságát növelő feladatok” elnevezésű beavatkozási területtel, amely olyan szabályozási-, menedzsment eszközöket foglal magában, amelyek nem járnak jelentős fizikai beavatkozással, de megvalósításuk elősegíti az egyes víziközmű létesítmények fenntarthatóbb és biztonságosabb üzemeltetését (pl. magasabb, egyenletesebb műszaki színvonalú berendezések alkalmazása, országosan egységes rendszerek kialakítása, folyamatirányító rendszerek modernizációja, egységesítése).

A vízbázisvédelmi szempontból fontos területek, a korábban létesült felszín alatti vezetékek területei egybeeshetnek természetvédelmi oltalom alatt álló területekkel vagy a Natura 2000 hálózat területeivel, továbbá a felszíni vizek, valamint azok partjai az ökológiai hálózat alapvető részeit képezik.

Az NVS környezeti értékelése során azonosított káros hatások elkerülésére, vagy hatásainak csökkentésére lehetséges intézkedéseket azonosítottak.

Földtani közeg, felszíni és felszín alatti vizek

- A vizeket érő terhelések teljeskörű értékelhetősége érdekében, a szennyvizek esetében a szervesanyag- és tápanyagterhelést jellemző komponenseken kívül a speciális szennyezőanyagokkal (háztartási vegyszerek, antibiotikum, stb.) kapcsolatos kibocsátási adatok nyilvántartása,
- A vízbázisok fokozódó igénybevételének csökkentése érdekében a vízfelhasználás racionalizálása, takarékos, tudatos vízfelhasználás fogyasztók felé való megfelelő kommunikálása, az ivóvízfelhasználástól eltérő vízigények más forrásokból való kielégítése.

Zaj- és levegőtisztaságvédelem

- Az építési anyagok, valamint az építési- és bontási hulladékok szállítási útvonalait a magas beépítettségű lakóterületek, valamint a környezeti állapot szempontjából érzékeny (természetvédelmi területek, karszt- és vízbázisvédelmi területek) illetve a kritikus légszennyezéssel, zaj- illetve rezgés terheléssel érintett területek elkerülésével kell kialakítani.
- A szállítási tevékenységből adódó környezeti hatásokat javasolt jó munkaszervezéssel és a kivitelezési tevékenység megfelelő ütemezésével mérsékelni.

Természetvédelem, élővilág

- Új létesítmények esetén a területfoglalást minimalizálni kell, az élővilágvédelmi szempontból értékes helyeket el kell kerülni, a barnamezős beruházások előnyben részesítendőek.
- Építéssel járó beavatkozásoknál depóniákat, anyagnyerőhelyeket védett területen és természeti területeken nem lehet létesíteni. A védendő területeket illetően a munkálatok előtt egyeztetni kell az illetékes Nemzeti Park Igazgatósággal, szükség esetén folyamatos természetvédelmi szakfelügyelet biztosítása javasolt természetvédelmi szakemberrel.
- A földfelszín bolygatásával járó beavatkozások esetén védekezni kell az inváziós növényfajok megtelepedése, illetve terjedése ellen. A védekezés módja a helyszíntől és fajtól függően lehet kaszálás, vegyszeres kezelés, a nyílt talajfelszínek mielőbbi gyepesítése.
- Törekedni kell a fragmentáló hatás elkerülésére, illetve csökkentésére, elsősorban vonalas létesítmények esetén.
- A rekonstrukciós munkálatok tervezése során már azok kezdeti, előkészítő szakaszában is kiemelten vizsgálandók a természetvédelmi szempontból érzékeny vezetékhálózati szakaszok, azok a nyomvonalak, amelyek felújítása, átépítése esetén jelentős természetvédelmi konfliktus várható. Javasolható egy tervezést segítő adatbázis létrehozása, amelyből megállapítható, hogy milyen területeken, melyik vezetékszakaszok esetében jelentkezhet természetvédelmi szempontból konfliktushelyzet a felújítási, korszerűsítési munkálatok során. Ezekben az esetekben alternatív, új nyomvonalváltozatok kijelölése is szükségessé válhat.
- A tisztított szennyvíz, szennyvíziszap és szennyvíziszap komposzt mezőgazdasági felhasználása kerülendő védett (ide értve a Natura 2000) területeken, az ökológiai hálózat

elemein, vagy magas természeti értékű területeken és azok közvetlen környezetében. Kiemelten vizsgálendő a védett, Natura 2000 területek veszélyeztetettsége.

- A szennyvíziszap, szennyvíziszap komposzt rekultivációs célra történő felhasználása is csak szigorú feltételek mentén javasolható, amennyiben nem áll fenn védett, Natura 2000 területek, értékes természeti területek szennyeződésének a kockázata.
- Mind a mezőgazdasági kihelyezés, mind a rekultiváció esetén előnyben részesítendő a szennyvíziszap komposzt, a szennyvíziszappal szemben.

Éghajlatváltozás

- Az ivóvízbázisok klíma-sérülékenységi vizsgálatához további kutatások elvégzése szükséges.
- Egyesített csapadékvíz elvezető rendszerek felülvizsgálata, állapotfelmérése, adaptációs intézkedések kidolgozása, ennek keretében a hirtelen lezúduló, nagymennyiségű csapadék megfelelő kezelésére vonatkozó műszaki megoldások kidolgozása, ezáltal a felszíni vízfolyások terhelésének csökkentése.

Épített környezet, települési rendszerek, táj

- A 2000 LE alatti fejlesztések esetén tájvédelmi szempontból érzékeny területeken a szennyvíztisztítási folyamat legalább egy részének a természetközeli megoldásokkal (pl. tisztítómező alkalmazása) való kiváltásának jogszabályi, pályázati eszközökkel való támogatását javasolják.
- A szennyvíztisztítótelepek környezetének megfelelő módon történő kezelése, az épített környezetből a természetbe való átmenet megfelelő biztosítása. Ennek értelmében javasolt ezen területeken a természetközeli kialakítás, az ökológiai adottságoknak megfelelő, elsősorban honos cserje és fajok telepítése

Hulladékgazdálkodás

- Hulladékgazdálkodási szempontból elsősorban a mezőgazdasági és a rekultivációs célú hasznosítás előnyben részesítése javasolható (mivel a hulladék anyagában történő hasznosításával jár), amennyiben ennek feltételei nem adottak, az energetikai hasznosítás jelenthet megoldást. Az utóbbi esetben a keletkező salak és pernye hasznosítása javasolt és a légszennyező hatás az elfogadható mértékre csökkentendő.